
MONOGRAFIE PRAWNICZE

STATUS PRAWNY
ENERGII ELEKTRYCZNEJ
JAKO WYZNACZNIK
STOSUNKÓW UMOWNYCH
W POLSKIM
PRAWIE PRYWATNYM

SZYMON SŁOTWIŃSKI



Wydawnictwo C.H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

SZYMON SŁOTWIŃSKI • STATUS PRAWNY ENERGII ELEKTRYCZNEJ
JAKO WYZNACZNIK STOSUNKÓW UMOWNYCH
W POLSKIM PRAWIE PRYWATNYM

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Urszula Promińska (red.)

WKŁADY NIEPIENIĘŻNE DO SPÓŁEK HANDLOWYCH

*Emil Pływaczewski, Emilia Jurgielewicz-Delegacz,
Diana Dajnowicz-Piesiecka (red.)*

**WSPÓŁCZESNA PRZESTĘPCZOŚĆ I PATOLOGIE SPOŁECZNE
Z PERSPEKTYWY INTERDYSCYPLINARNYCH BADAŃ
KRYMINOLOGICZNYCH**

Piotr Zacharczuk

**OBSZARY SPECJALNE W POLSKIM PRAWIE
ADMINISTRACYJNYM**

Jarosław Grykiel

**UPRAWNIENIA WIERZycIELA Z UMOWY PRZEDWSTĘPNEJ
W RAZIE JEJ NIEWYKONANIA LUB NIENALEŻYTEGO
WYKONANIA PRZEZ DŁUŻNIKA**

Katarzyna Samulska

**ZASADA SZYBKOŚCI POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO
W PRAWIE POLSKIM**

*Ewelina Cała-Wacinkiewicz, Jerzy Menkes, Władysław Pęksa, Wojciech
Staszewski, Joanna Nowakowska-Matusecka (red.)*

**IDEE, NORMY I INSTYTUCJE KONGRESU WIEDEŃSKIEGO
– 200 LAT PÓŹNIEJ – PERSPEKTYWA MIĘDZYNARODOWA**



Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

**STATUS PRAWNY
ENERGII ELEKTRYCZNEJ
JAKO WYZNACZNIK
STOSUNKÓW UMOWNYCH
W POLSKIM
PRAWIE PRYWATNYM**

SZYMON SŁOTWIŃSKI



**WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2017**

Wydawca: Katarzyna Karnas

Recenzja naukowa:
prof. dr hab. Wojciech J. Katner
prof. dr hab. Adam Olejniczak

Publikacja dofinansowana przez Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytetu Szczecińskiego



© **Wydawnictwo C.H.Beck 2017**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-812-8145-4



ISBN e-book 978-83-812-8146-1

Spis treści

Przedmowa	IX
Wykaz skrótów	XI
Wykaz aktów prawnych	XV
Wykaz literatury	XIX
Wykaz orzeczeń	XXXI
Wprowadzenie	1
§ 1. Uzasadnienie wyboru problematyki i tytułu pracy	1
§ 2. Cel pracy oraz założenia badawcze	3
§ 3. Metody badawcze	7
Rozdział I. Obrót energią elektryczną w prawie cywilnym i energetycznym – zagadnienia wprowadzające	9
§ 1. Rozwiązania konstrukcyjne obrotu energią elektryczną	9
I. Pojęcie obrotu energią elektryczną	9
II. Uczestnicy obrotu energią elektryczną	10
III. Umowa sprzedaży energii a umowa kompleksowa	15
§ 2. Szczególny mechanizm kontraktowania w sferze obrotu energią elektryczną – kompleksowe połączenie regulacji publicznoprawnej oraz prywatnoprawnej	22
I. Przymus kontraktowania – uwagi wprowadzające	22
II. Przymus kontraktowania w obrocie energią elektryczną a wybrane zasady prawa prywatnego	24
III. Charakter prawny przymusu kontraktowania	36
§ 3. Znaczenie decyzji administracyjnej dla czynności cywilnoprawnych dotyczących energii elektrycznej	41
Rozdział II. Status energii elektrycznej w prawodawstwie Unii Europejskiej i polskim	47
§ 1. Zarys problematyki	47
§ 2. Energia elektryczna w ujęciu prawodawstwa Unii Europejskiej	51
§ 3. Energia elektryczna jako towar w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	54
§ 4. Energia elektryczna w ujęciu polskiego prawa energetycznego	56
§ 5. Pojęcie energii elektrycznej na tle prawa prywatnego	59

I. Dotychczasowe podejście do zagadnienia energii elektrycznej i dopuszczalności jej obrotu	59
II. Aktualny prawnorzeczowy status energii elektrycznej	63
III. Energia a źródło energii oraz nośnik energii	68
IV. Specyfika statusu energii elektrycznej w kontekście regulacji prawnorzeczowej	71
V. Nowe podejście do cywilistycznego problemu energii elektrycznej	77
§ 6. Charakter prawny energii elektrycznej – analiza prawnoporównawcza	83
§ 7. Energia elektryczna jako dobro podobne do rzeczy oznaczonych co do gatunku – konsekwencje dla cywilistycznego ujęcia obrotu energią	87
I. Skutki nowego podejścia do statusu rzeczowego energii elektrycznej dla prawa zobowiązań – zagadnienia wstępne	88
II. Skutki nowego podejścia do statusu rzeczowego energii elektrycznej dla prawa rzeczowego	91
1. Własność i posiadanie energii elektrycznej	91
2. Energia elektryczna jako pożytek	98
3. Nowe podejście do energii elektrycznej a ochrona prawa własności	107
Rozdział III. Nawiązywanie, zmiana i wygaśnięcie stosunków prawnych dotyczących obrotu energią elektryczną	109
§ 1. Rodzaje umów odnoszących się do obrotu energią a sposób ich zawarcia, zmiany i rozwiązania – zarys problematyki	109
§ 2. Nawiązanie stosunków prawnych dotyczących obrotu energią elektryczną	111
I. Tendencje liberalizujące sektor energetyczny a zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej	111
II. Tryb ofertowy i adhezyjny zawierania umów w sektorze obrotu energią	116
1. Oferta i zaproszenie do zawarcia umowy	116
2. Wykorzystanie wzorców umownych w kształtowaniu stosunku prawnego z zakresu sprzedaży energii elektrycznej	128
III. Aukcja i przetarg w obrocie energią elektryczną	135
1. Funkcje aukcji i przetargu na rynku energii elektrycznej ...	135
2. Przetarg otwarty na energię elektryczną	138
3. Zamówienie publiczne na energię elektryczną	145
IV. Obligo giełdowe dla obrotu energią elektryczną	151

§ 3. Zmiana stosunków prawnych dotyczących obrotu energią elektryczną	159
I. Forma umowy sprzedaży energii a możliwość zmiany jej treści	159
II. Zmiana wzorca umownego w trakcie trwania stosunku sprzedaży energii elektrycznej	160
III. Zmiana taryfy w trakcie trwania stosunku sprzedaży energii elektrycznej	165
§ 4. Wygaśnięcie stosunków prawnych dotyczących obrotu energią elektryczną	167
I. Wypowiedzenie umowy sprzedaży energii elektrycznej	167
II. Odstąpienie od umowy sprzedaży energii zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa	172
Rozdział IV. Umowy w obrocie energią elektryczną	175
§ 1. Umowy nazwane i nienazwane występujące w obrocie energią elektryczną	175
I. Rola umów w obrocie energią	175
II. Następstwa cywilnoprawnej kwalifikacji umów szcztątkowo uregulowanych oraz nazwanych w Prawie energetycznym	181
§ 2. Umowa sprzedaży energii elektrycznej	188
I. Pojęcie umowy sprzedaży energii elektrycznej w Prawie energetycznym	188
II. Charakter prawny umowy sprzedaży energii elektrycznej na tle przepisów Kodeksu cywilnego	190
III. Zakres stosowania art. 555 KC do umowy sprzedaży energii elektrycznej	196
IV. Analiza umowy sprzedaży energii elektrycznej	204
1. Uwagi ogólne	204
2. Charakterystyka umowy sprzedaży energii elektrycznej	206
3. Składniki treściowe umowy sprzedaży energii elektrycznej	209
4. Wydanie i odebranie energii elektrycznej w umowie sprzedaży energii elektrycznej	215
5. Cena energii elektrycznej w umowie sprzedaży energii elektrycznej i możliwość wpływu na jej wysokość	218
V. Reżim odpowiedzialności za niewykonanie umowy sprzedaży energii elektrycznej	225
VI. Znaczenie bonifikaty w przypadku odpowiedzialności za braki jakościowe sprzedanej energii elektrycznej	228
§ 3. Umowy w obrocie energią elektryczną po zmianie podejścia do statusu energii elektrycznej – wnioski <i>de lege ferenda</i>	234

Spis treści

I. Umowy przenoszące „własność” energii elektrycznej	234
II. Umowy pozwalające na pobieranie korzyzków w postaci energii elektrycznej	235
Zakończenie	239
Indeks rzeczowy	251

Przedmowa

Niniejsza monografia powstała na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Status prawny energii elektrycznej jako wyznacznik stosunków umownych w polskim prawie prywatnym”, której publiczna obrona odbyła się w dniu 9.2.2017 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego.

Chciałbym serdecznie podziękować promotorowi rozprawy Panu Profesorowi *Zbigniewowi Kuniewiczowi* oraz promotorowi pomocniczemu Panu Profesorowi *Danielowi Wacinkiewiczowi* za poświęcony czas.

Bardzo dziękuję także recenzentom Panu Profesorowi *Adamowi Olejniczakowi* oraz Panu Profesorowi *Wojciechowi J. Katnerowi* za cenne uwagi i komentarze, które starałem się w największym stopniu wykorzystać, nadając monografii ostateczny kształt.

Osobne podziękowanie za zaangażowanie i merytoryczną pomoc kieruję w stronę Pani Doktor *Eweliny Cała-Wacinkiewicz*.

Książkę tę dedykuję mojej żonie *Karolinie* i córce *Anastazji*, które były dla mnie nieocenionym wsparciem w toku całej pracy, za co im z całego serca dziękuję.

Szczecin, grudzień 2017 r.

dr Szymon Słotwiński

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

AKC	Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie (StF: JGS Nr. 946/1811) – austriacki kodeks cywilny
CzystPorzU	ustawa z 13.9.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1289 ze zm.)
GiełTowarU	ustawa z 26.10.2000 r. o giełdach towarowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1127 ze zm.)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483)
LKC	Civil code of the Republic of Lithuania z 18.7.2000 r., No VIII-1864 – litewski kodeks cywilny
NKC	Bürgerliches Gesetzbuch (BGBI. I S.42, 2909; 2003 I S.738) – niemiecki kodeks cywilny
OchrKonkurU	ustawa z 16.2.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 229 ze zm.)
OdnŹrEnergU	ustawa z 20.2.2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1148 ze zm.)
PrEnerg	ustawa z 10.4.1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 220 ze zm.)
PrKons	ustawa z 30.5.2014 r. o prawach konsumenta (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 683)
PrLot	ustawa z 3.7.2002 r. – Prawo lotnicze (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 959 ze zm.)
PrTele	ustawa z 16.7.2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1907)
PrWod	ustawa z 18.7.2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1121 ze zm.)
PrZamPubl	ustawa z 29.1.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 ze zm.)

SysElektrR	rozporządzenie Ministra Gospodarki z 4.5.2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. Nr 93, poz. 623 ze zm.)
TaryfyElektrR	rozporządzenie Ministra Gospodarki z 18.8.2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1200)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 326 z 26.10.2012 r., s. 47)

2. Opracowania zbiorowe

SPC	System Prawa Cywilnego
SPH	System Prawa Handlowego
SPP	System Prawa Prywatnego

3. Czasopisma

AUW	Acta Universitatis Wratislaviensis
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
MoP	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
OSN	Orzeczenia Sądu Najwyższego
OSNC	Orzeczenia Sądu Najwyższego Izba Cywilna
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPika	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Pal.	Palestra
PB	Prawo Bankowe
PiP	Państwo i Prawo
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PPP	Przegląd Prawa Publicznego
Pr.Sp.	Prawo Spółek
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SC	Studia Cywilistyczne
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego

ZNUJ PWOiWI Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intel-
ktualnej

4. Instytucje

KIO Krajowa Izba Odwoławcza
NSA Naczelny Sąd Administracyjny
S. Antym. Sąd Antymonopolowy
SA Sąd Apelacyjny
SN Sąd Najwyższy
SO Sąd Okręgowy
SOKiK Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
TK Trybunał Konstytucyjny
TSUE (ETS) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (daw-
niej Europejski Trybunał Sprawiedliwości)
UE Unia Europejska
UOKiK Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta
URE Urząd Regulacji Energetyki

5. Inne skróty

MW megawat
MWh megawatogodzina
n. następna (-e, -y)
Nb numer brzegowy
niepubl. niepublikowany
Nr numer
post. postanowienie
poz. pozycja
rozdz. rozdział
s. strona
S.A. spółka akcyjna
t. tom
TGE Towarowa Giełda Energii S.A.
uchw. uchwała
wyr. wyrok

Wykaz aktów prawnych

- Decyzja Nr 1364/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 6.9.2006 r. ustanawiająca wytyczne dla transeuropejskich sieci energetycznych oraz uchylająca decyzję 96/391/WE i decyzję Nr 1229/2003/WE (Dz.Urz. L 262 z 22.9.2006 r., s. 1–23)
- Dekret z 11.10.1946 r. – Prawo rzeczowe (Dz.U. Nr 57, poz. 319)
- Dekret z 12.11.1946 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. Nr 67, poz. 369)
- Dekret z 8.10.1946 r. – Prawo spadkowe (Dz.U. Nr 60, poz. 328)
- Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25.5.1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz.Urz. L 171 z 7.7.1999 r., s. 12–16)
- Dyrektywa 2001/77/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27.9.2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych (Dz.Urz. L 283 z 27.10.2001 r., s. 33–40)
- Dyrektywa 2003/54/WE dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE (Dz.Urz. L 176 z 15.7.2003 r., s. 37–56)
- Dyrektywa 2003/55/WE dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 98/30/WE (Dz.Urz. L 176 z 15.7.2003 r., s. 57–78)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z 23.4.2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.Urz. L 140 z 5.6.2009 r., s. 16–62)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z 13.7.2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz.Urz. L 140 z 5.6.2009 r., s. 16–62)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 17.9.2010 r. w sprawie określenia sposobu i trybu organizowania i przeprowadzania przetargu na sprzedaż energii elektrycznej oraz sposobu i trybu sprzedaży energii elektrycznej na internetowej platformie handlowej (Dz.U. Nr 186, poz. 1246)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 18.10.2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii (Dz.U. z 2012 r. poz. 1229 ze zm.)

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 18.8.2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1200 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 4.5.2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. Nr 93, poz. 623 ze zm.)
- Rozporządzenie Nr 1228/2003/WE w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej (Dz.Urz. L 233 z 2.7.2004 r., s. 3–4)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 714/2009 z 13.7.2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylające rozporządzenie (WE) Nr 1228/2003 (Dz.Urz. L 211 z 14.8.2009 r., s. 15–35)
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 598)
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. C 326 z 26.10.2012 r., s. 47)
- Ustawa elektryczna z 21.3.1922 r. (Dz.U. Nr 34, poz. 277)
- Ustawa z 18.7.1950 r. – Przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz.U. Nr 34, poz. 311)
- Ustawa z 30.5.1962 r. o gospodarce paliwowo-energetycznej (Dz.U. Nr 32, poz. 150)
- Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
- Ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.)
- Ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1007 ze zm.)
- Ustawa z 29.4.1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (t.j. Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.)
- Ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 880 ze zm.)
- Ustawa z 23.8.1996 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 114, poz. 542)
- Ustawa z 13.9.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. z 2017 r. poz. 1289)
- Ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1278)
- Ustawa z 10.4.1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 220 ze zm.)
- Ustawa z 21.8.1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1840)
- Ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1876)
- Ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 776)
- Ustawa z 7.6.2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 328 ze zm.)
- Ustawa z 5.7.2001 r. o cenach (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 385 ze zm.)
- Ustawa z 18.7.2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1121 ze zm.)
- Ustawa z 3.7.2002 r. – Prawo lotnicze (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 959 ze zm.)

Wykaz aktów prawnych

- Ustawa z 27.7.2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.)
- Ustawa z 14.2.2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 49, poz. 408)
- Ustawa z 28.3.2003 r. o transporcie kolejowym (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2117 ze zm.)
- Ustawa z 22.5.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2060 ze zm.)
- Ustawa z 29.1.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 ze zm.)
- Ustawa z 16.7.2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1907)
- Ustawa z 4.3.2005 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 552)
- Ustawa z 29.7.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1768 ze zm.)
- Ustawa z 29.7.2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1155 ze zm.)
- Ustawa z 16.2.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 229 ze zm.)
- Ustawa z 29.6.2007 r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 569)
- Ustawa z 9.6.2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2126)
- Ustawa z 23.11.2012 r. – Prawo pocztowe (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1481)
- Ustawa z 9.5.2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz.U. z 2017 r. poz. 1830)
- Ustawa z 30.5.2014 r. o prawach konsumenta (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 683)
- Ustawa z 20.2.2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1148 ze zm.)

Wykaz literatury

- Agopszowicz A.*, Własność wód (jej istota i charakter prawny), ZNUJ PWOiWI 1974, Nr 1
- Andruszkiewicz M.*, Ceny energii ustalone w taryfie – sztywne czy maksymalne?, Głosa 2010, Nr 1
- Baehr J.*, Żeby sprawa była jasna, Rzeczpospolita z 31.3.2000 r.
- Baehr J., Stawicki E., Antczak J.*, Prawo energetyczne. Komentarz, Kraków 2003
- Balwicka-Szczyrba M.*, Umowa sprzedaży ciepła zawarta z przedsiębiorcą energetycznym, PUG 2010, Nr 7
- Banaszak B.*, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, komentarz do art. 31, Legalis
- Banaszczyk Z.*, w: *K. Pietrzykowski* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz art. 450–1088, t. 2, Warszawa 2013
- Banaszczyk Z.*, w: *M. Safjan* (red.), System Prawa Prywatnego, t. 1, Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2012
- Bauer J.F., Pritzsche K., Simon S.*, Unbundling in der Energiewirtschaft: Ein Praxishandbuch, Berlin 2006
- Beckmann R.M.*, w: *J. von Staudingers*, Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einfuhrugesetz und Nebengesetzen, Recht der Schuldverhältnisse §§ 433–480 (Kaufrecht), Buch 2, Berlin 2014
- Bednarek M.*, Mienie. Komentarz do art. 44–55³ Kodeksu cywilnego, Kraków 1997
- Bednarek M.*, w: *E. Łętowska* (red.), System Prawa Prywatnego, t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, Warszawa 2013
- Bednarek M.*, w: *S. Włodyka* (red.), System Prawa Handlowego, t. 1, Prawo handlowe – część ogólna, Warszawa 2009
- Bielski P.*, Regulacja pojęcia przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym a projekt prawa spółek handlowych, PPH 1999, Nr 6
- Biskup R.*, w: *M. Wierzbowski, L. Sobolewski, P. Wajda* (red.), Prawo rynku kapitałowego. Komentarz, Warszawa 2014
- Bogdanowicz P.*, Interes publiczny w prawie energetycznym Unii Europejskiej, Warszawa 2012
- Borenstein S.*, Customer Risk from Real-Time Retail Electricity Pricing: Bill Volatility and Hedgability, The Energy Journal 2007, vol. 28, No. 2
- Bradbrook A.J., Gardam J.G.*, Energy and poverty: a proposal to harness international law to advance universal access to modern energy services, Netherlands International Law Review 2010, t. LVII